

Förstudie: Inskrivningsprov på distans

En undersökning av förutsättningarna för ett
distansbaserat inskrivningsprov

CHRISTIAN VALASSI OCH MIKAEL WEDLIN

Christian Valassi och Mikael Wedlin

Förstudie: Inskrivningsprov på distans

En undersökning av förutsättningarna för ett distansbaserat inskrivningsprov

Titel	Förstudie: Inskrivningsprov på distans – En undersökning av förutsättningarna för ett distansbaserat inskrivningsprov
Title	Pilot study: Distance-based enrollment testing – A study on conditions for distance-based testing.
Rapportnr/Report no	FOI-R--5127--SE
Månad/Month	Mars
Utgivningsår/Year	2021
Antal sidor/Pages	29
ISSN	1650-1942
Kund/Customer	Totalförsvarets plikt- och prövningsverk
Forskningsområde	Informationssäkerhet
FoT-område	Inget FoT-område
Projektnr/Project no	E716015
Godkänd av/Approved by	Christian Jönsson
Ansvarig avdelning	Ledningssystem

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse.

This work is protected by the Swedish Act on Copyright in Literary and Artistic Works (1960:729). Citation is permitted in accordance with article 22 in said act. Any form of use that goes beyond what is permitted by Swedish copyright law, requires the written permission of FOI.

Sammanfattning

Studien som denna rapport beskriver har syftat till att undersöka möjligheterna att genomföra mönstringens inskrivningsprov på distans eller på andra platser än idag. Målet med studien har varit att bidra till ett inriktningsförslag för fortsatt arbete. Möjligheterna att genomföra inskrivningsprovet på distans eller på andra platser har i studien utvärderats utifrån olika alternativ för genomförande. I rapporten presenteras två olika alternativ samt ett antal olika utformningar för de båda alternativen. De två alternativen är (1) genomför inskrivningsprovet över internet och (2) genomför inskrivningsprovet på en annan plats.

Studien har baserats på de två datainsamlingsmetoderna litteraturstudie och intervju. Information kopplat till allmänna koncept har primärt samlats in från litteraturstudien. Intervjuernas mål var att samla in mer specifik information relaterat till inskrivningsprovet.

Resultatet från studien ger en första indikation på vilka alternativ som kan vara rimliga att genomföra samt en övergripande inriktning för fortsatt fördjupat arbete. I studien presenteras ett antal fördelar och nackdelar med alternativen och utformningarna. Resultaten indikerar att alla presenterade alternativ och utformningar är teoretiskt möjliga att genomföra, men inom ramen för studien har ingen värdering av lämpligheten för olika alternativ gjorts.

Nyckelord: mönstring, inskrivningsprovet, i-provet

Summary

The study that this report describes has aimed to investigate the possibilities of conducting the Swedish conscription enrollment test remotely or in other places than what is done today. The aim of the study has been to contribute to a direction proposal for continued work. The possibilities for completing the enrollment test at a distance or in other places have in the study been evaluated on the basis of two alternatives for implementation. The report presents two different alternatives and a number of different designs for these alternatives. The two alternatives are (1) implement an internet-based version for the enrollment test and (2) carry out the enrollment test at an alternative location.

The study has been based on two data collection methods, partly a literature study and partly interviews. Information linked to general concepts has primarily been collected from the literature study, the goal for the interviews was to collect more specific information related to the enrollment test.

The results of the study are intended to provide a first indicator of which alternatives may be reasonable to implement and to provide an overall focus for further in-depth work. The study presents a number of advantages and disadvantages for the alternatives and designs. The results indicate that all presented alternatives and their respective designs are theoretically possible to implement, but in the scope of the study no assessment of the suitability of different alternatives has been made.

Keywords: muster, enrollment test, i-test

Innehållsförteckning

1	Inledning	7
1.1	Mål och syfte.....	8
1.2	Metod.....	8
1.3	Avgränsningar.....	9
1.4	Läsanvisning.....	9
1.5	Begrepp	10
2	Bakgrund	11
2.1	Relaterat arbete	11
2.2	Lagar och regelverk.....	12
2.2.1	Totalförsvarsdatalagen	12
2.2.2	Dataskyddslagen	12
2.2.3	Lag om totalförsvarsplikt.....	12
2.2.4	Offentlighets- och sekretesslagen	13
2.3	Mönstringsprocessen	14
2.3.1	Mönstringsunderlag	14
2.3.2	Mönstringen	15
3	Skyddsvärden.....	16
4	Förutsättningar för ett distansbaserat inskrivningsprov	18
4.1	Förselektering eller inskrivningsprov över internet.....	19
4.2	Inskrivningsprovet i kontrollerad miljö på annan plats	21
4.2.1	Provplats Försvarsmakten.....	22
4.2.2	Provplats högskola och universitet.....	22
4.2.3	Provplats Trafikverket	23
4.2.4	Provplats gymnasieskolor.....	23
4.3	Tekniska aspekter	24
4.4	Fördelar och nackdelar.....	25
5	Fortsatta studier.....	28
	Referenser	29

1 Inledning

I Sverige genomförs mönstring av Totalförsvarets plikt- och provningsverk (tidigare Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, TRM) vars primära uppdrag är att bemanna Försvarsmaktens krigsorganisation. Varje år föds det i snitt 90 000 till 116 000 barn i Sverige (Statistiska centralbyrån, 2020). Majoriteten av dessa barn samt inflyttade individer som är svenska medborgare kommer att lämna uppgifter till mönstringsunderlaget¹ det år de fyller 18 år. De senaste åren har cirka 15 000 individer av de som lämnar uppgifter till mönstringsunderlaget kallats till mönstring per år (TRM 2020a). Dessa 15 000 individer ska sedan fylla de för tillfället cirka 5 500 utbildningsplatser som finns hos Försvarsmakten (TRM 2020a). Det bör dock noteras att antalet mönstrande de senaste åren haft en ökande trend och förväntas fortsätta öka de kommande åren. Antalet mönstrande är beroende av Försvarsmaktens behov och antalet utbildningsplatser, vilka båda kan skifta från år till år.

I dagsläget genomförs mönstring på två platser – i Stockholm och i Malmö. Eftersom individer från hela landet kallas till mönstring medför detta att en del av de mönstrande får en lång resväg. En andel av de som kallas till mönstring selekteras bort redan efter inskrivningsprovet (vanligen benämnt *i-provet*), vilket generellt är det första steget i mönstringsprocessen. I dessa fall avslutas mönstringen omgående och individen skickas hem.

Totalförsvarets plikt- och provningsverk vill öka sin förmåga att i ett tidigt skede välja ut individer som troligtvis kommer att klara av mönstringsprocessen. Delvis för att minska utgifter i form av resor för individer som inte klarar av mönstringsprocessen och delvis för att istället bättre kunna testa andra individer som troligtvis skulle klara av mönstringsprocessen. Det finns i dagsläget flera sätt som nyttjas av TRM (notera att i rapporten nyttjas den gamla förkortningen för myndigheten) för att selektera individer som bedöms vara lämpliga att genomgå mönstring och i förlängningen värnplikt. Ett exempel på detta är mönstringsunderlaget, vilket utgörs av ett webbaserat frågeformulär och som alla svenska 18-åringar är skyldiga att fylla i. Det finns dock behov av att undersöka om urvalsprocessen kan effektiviseras än mer, något som framgår i Totalförsvarets plikt- och provningsverks (dåvarande TRM) regleringsbrev där det står att en uppgift är:

”[...] att fortsatt se över mönstringsprocessen för att öka effektiviteten i urvalsmetoder, processer och resursanvändning”
(Försvarsdepartementet 2019).

---

¹ 99 420 individer fick lämna uppgifter till mönstringsunderlaget år 2020 (TRM 2020a).

I syfte att vidare förbättra selekteringen av de individer som kallas till mönstring kan det vara relevant att utföra ett begåvningsstestande förselekteringstest² i kombination med mönstringsunderlaget. Alternativt behöver möjligheter skapas för att kunna utföra delar av mönstringen, såsom inskrivningsprovet på fler platser än de två mönstringsenheterna som finns idag.

1.1 Mål och syfte

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) har fått i uppdrag av *Totalförsvarets plikt- och prövningsverk* att undersöka vilka möjligheter som finns för att genomföra mönstringens inskrivningsprov på distans. Syftet med studien är att undersöka förutsättningarna för att genomföra inskrivningsprovet under andra former än vad som görs idag. Målet med studien är att bidra till ett inriktningsförslag för fortsatt arbete. Studien ska även identifiera vilka skyddsvärda tillgångar som finns relaterade till inskrivningsprovet.

Studien ämnar besvara följande frågeställningar:

1. Vilka skyddsvärden finns relaterat till inskrivningsprovet?
2. Vilka förutsättningar finns det för att genomföra provet på andra platser än i TRM:s lokaler?
  - a. Hur kan provet utföras i sin helhet på andra platser eller på distans?
  - b. Hur kan delar av provet, exempelvis i form av ett förselekteringstest, utföras på andra platser eller på distans?

1.2 Metod

Datainsamlingen för denna studie baseras på två metoder, delvis genom en litteraturstudie och delvis genom intervjuer. Information kopplat till allmänna koncept har primärt hämtats från litteraturstudien. Mer specifik information rörande exempelvis inskrivningsprovets utformning samt rutiner och processer har hämtats från intervjuer.

Litteraturstudien har i första hand genomförts via sökningar på internet, gällande aspekter som exempelvis lagar och regelverk.

Studiens intervjuer genomfördes via videokonferenser. Totalt genomfördes 3 intervjuer med 6 individer från TRM och Förvarshögskolan (FHS). Intervjuerna var av semistrukturerad karaktär och inkluderade endast ett fåtal huvudfrågeställningar. Utöver huvudfrågeställningarna genomfördes intervjuerna som informella samtal eller diskussioner med intervjudeltagarna snarare än intervjuer. Målet med intervjuerna var i första hand att samla in information om

---

² Notera att begreppen prov och test används synonymt i denna rapport.

inskrivningsprovet och mönstringsprocessen, deras respektive utformning i dagsläget och möjliga förändringar i framtiden.

1.3 Avgränsningar

Initialt identifierades att det inom ramen för studien hade varit relevant att utföra diverse studiebesök. I och med Covid-19 och den globala pandemin som under år 2020 råder har det dock inte varit möjligt att genomföra några studiebesök eller möten i person.

Innehållet i denna rapport fokuserar på värnplikt och tar inte direkt hänsyn till aspekter kring andra utbildningar vilka påverkas av inskrivningsprov eller mönstring. Ett exempel på detta är *Grundutbildning med värnplikt* där individer som är 18 år eller äldre och svenska medborgare själva kan ansöka om att utföra en grundutbildning inom Försvarsmakten. Urvalsprocessen för dessa inkluderar, förutom ett webbaserat rekrytttest, även en antagningsprövning hos TRM vilket omfattar samma prövningsdelar som en mönstring.

Studien har inte inkluderat en analys av andra nationers lösningar för distansbaserade tester i en försvarsmaktskontext. Det hade varit värdefullt att genomföra en analys av andra nationers lösningar i denna studie men har inte varit möjligt, till stor del beroende på tidsbrist. En sådan analys föreslås därför till eventuella fortsatta studier.

Avslutningsvis omfattar denna studie inga praktiska moment eller utveckling, exempelvis i form av utveckling av förselekteringstest eller genomförande av salsskrivning på någon av de alternativa provplatser som presenteras i kapitel 4.2.

1.4 Läsanvisning

Kapitel 2 beskriver tidigare forskning relaterat till denna studie och presenterar kortfattat de lagar och regelverk som är applicerbara i mönstringssammanhang. Vidare beskriver kapitlet mönstringsprocessen och dess olika komponenter.

Kapitel 3 beskriver skyddsvärda tillgångar relaterade till inskrivningsprovet och de regelverk som presenterats i kapitel 2.

I kapitel 4 beskrivs olika alternativ för att genomföra inskrivningsprovet under andra former än vad som görs idag, samt vilka fördelar och nackdelar som varje alternativ bedöms medföra.

I det avslutande kapitlet presenteras förslag på fortsatta studier.

1.5 Begrepp

I denna rapport används begreppet *effektivitet* för att beskriva positiv eller negativ påverkan på mönstringsprocessen avseende aspekterna tidsåtgång, antalet prövade samt antalet godkända resultat med tillräcklig precision. Begreppet *kostnad* avser i första hand ekonomiska kostnader, exempelvis i form av infrastruktur, men inkluderar även kostnader såsom resurser, utveckling eller tid.

2 Bakgrund

Detta kapitel beskriver tidigare genomfört arbete som relaterar till denna studie, vilka lagar och regelverk som påverkar mönstringsprocessen samt beskriver mönstringsprocessen på en övergripande nivå.

2.1 Relaterat arbete

FOI genomförde under första halvan av år 2020 en mindre studie i vilken en första undersökning gjordes av möjligheterna att utföra mönstringens inskrivningsprov på distans. Studien resulterade i ett memo (FOI Memo 7197) vilket levererades till TRM i juni år 2020. Memot beskriver en rad olika möjligheter samt utmaningar och beskriver även en handlingsplan med ett förslag på stöd från FOI. Stödet återges i fyra distinkta faser där studien som omfattas av denna rapport utgör den första fasen. De fyra faserna är (1) förstudie, (2) fördjupad analys, (3) stöd i implementation samt (4) uppföljning.

De initiala möjligheterna för genomförande som identifierades i memot är att genomföra inskrivningsprovet:

- vid militära anläggningar
- vid universitet eller högskolor
- vid gymnasieskolor
- över internet.

Vidare identifierades även ett antal övergripande krav på inskrivningsprovet som måste säkerställas oavsett lösning:

- Provet ska ge en trovärdig skattning av en individs kapacitet.
- Provet ska uppfylla de generella tillförlitlighetskrav som gäller för tester inom utbildning och psykologi.
- Sekretessen kring provets innehåll ska bibehållas.

Ovanstående aspekter utgör den grund som denna studie bygger vidare på.

Inskrivningsprovet har i sin nuvarande form använts i mer än 25 år och är i behov av att uppdateras. FHS har fått i uppdrag att uppdatera innehållet i inskrivningsprovet för att provet ska vara tidsenligt och relevant. Utvecklingen av provet pågår i skrivande stund och väntas vara klart sommaren år 2024.

En viktig aspekt av utvecklingen är att det nya inskrivningsprovet ska vara adaptivt, vilket i kontexten av testning innebär att provet anpassar sig till den prövandes förmåga. Detta uppnås vanligen genom att kommande frågor väljs ut baserat på hur individen svarat på tidigare frågor. Om en prövande exempelvis svarar rätt på en fråga kommer nästa fråga vara av högre svårighetsgrad, eller en lägre svårighetsgrad om den prövande svarar fel. Denna anpassning kan göras

från fråga till fråga eller för grupper av frågor. Målet med denna testutformning är att maximera precisionen i testets resultat samtidigt som det går att minimera antalet frågor som individen måste besvara (Weiss och Kingsbury 1984).

2.2 Lagar och regelverk

Detta avsnitt presenterar och beskriver kortfattat de lagar och regelverk som bedöms vara relevanta i mönstringssammanhang och i diskussionen av vilka skyddsvärden som finns relaterat till inskrivningsprovet.

2.2.1 Totalförsvarsdatalagen

Denna lag har till syfte att förse Totalförsvarets plikt- och provningsverk med möjligheter att behandla personuppgifter om individer inom totalförsvaret, vilket även inkluderar totalförsvarspliktiga individer. Lagen beskriver att hanteringen av sådana uppgifter ska ske på ett ändamålsenligt sätt som även skyddar människor mot att deras personliga integritet kränks (SFS 2020:151).

I relation till denna studie innebär denna lag att Totalförsvarets plikt- och provningsverks rätt att behandla personuppgifter underlättar i beaktandet av olika möjliga alternativ för genomförande av mönstring och inskrivningsprov. Samtidigt betyder detta att behandling och skydd av personuppgifter särskilt måste beaktas i konkreta lösningsförslag.

2.2.2 Dataskyddslagen

I Totalförsvarsdatalagen (SFS 2020:151) specificeras att vid behandling av personuppgifter gäller SFS 2018:218, även känd som Dataskyddslagen.

Dataskyddslagen kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679. EU förordningen har till syfte att skydda fysiska personer vid behandling av personuppgifter. SFS 2018:218 beskriver ett antal förtydliganden och skillnader i tillämpning från EU 2016/679, bland annat för vilka undantag som görs i verksamhetsutövande för exempelvis Säkerhetspolisen och Totalförsvarets radioanstalt (FRA). Däremot specificeras inga undantag eller särskilda bestämmelser som påverkar Totalförsvarets plikt- och provningsverk och således påverkas inte heller denna studie.

2.2.3 Lag om totalförsvarsplikt

Totalförsvarsplikt gäller för alla svenska medborgare. Plikten gäller från det kalenderår individer fyller sexton år till slutet av det kalenderår de fyller 70 år. Totalförsvarsplikten innebär en skyldighet att tjänstgöra inom totalförsvaret i den omfattning som individens hälsotillstånd och fysik tillåter. Utöver detta innebär plikten även att individer är skyldiga att medverka vid utredning om sina

personliga förhållanden, vilket i kontexten av denna studie främst gäller för mönstring (SFS 1994:1809).

Vidare är totalförsvarspliktiga skyldiga att genomgå mönstring eller fullgöra värnplikt eller civilplikt om regeringen har beslutat detta med hänsyn till Sveriges försvarsberedskap. Värnplikten gäller från det kalenderår som en totalförsvarspliktig fyller nitton år till slutet av det kalenderår som denne fyller fyrtiosju år (SFS 1994:1809).

2.2.4 Offentlighets- och sekretesslagen

Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) innehåller främst bestämmelser som gäller för myndigheter vid hantering av allmänna handlingar. Det finns även bestämmelser i lagen angående tystnadsplikt i allmän verksamhet och om förbud att lämna ut allmänna handlingar (SFS 2009:400).

De stycken i lagtexten som är relevanta att beakta i den här studien är 15 kap. 2§, 17 kap. 4§, 25 kap. 1§ samt 38 kap. 1§ då dessa stycken innehåller bestämmelser av hantering av uppgifter som kan uppkomma i relation till mönstringsprocessen. Styckena beskrivs kortfattat i följande fyra avsnitt.

2.2.4.1 Försvarssekretess 15 kap. 2§

Försvarssekretess gäller för uppgifter angående landets försvar och verksamheten som detta innefattar vilket även inkluderar planering. Sekretess gäller även för uppgifter som i övrigt rör totalförsvaret om ett röjande av uppgiften kan få negativ effekt på rikets säkerhet (SFS 2009:400).

Inskrivningsprovet omfattas troligtvis inte av försvarssekretess då ett röjande av provets innehåll eller underlag antagligen inte skulle påverka rikets säkerhet. Det är dock möjligt att senare aspekter i mönstringsprocessen skulle kunna omfattas av försvarssekretess, exempelvis gällande placering av värnpliktiga.

2.2.4.2 Testsekretess 17 kap. 4§

Testsekretess innebär att innehåll och underlag för kunskapsprov och psykologiska prov som utförs i en myndighets regi eller med myndighets tillsyn omfattas av sekretess i de fall där ett röjande av uppgifter kan motverka syftet med provet (SFS 2009:400).

Inskrivningsprovet omfattas således tydligt av testsekretess då ett röjande av provets innehåll får en negativ effekt på provets syfte.

2.2.4.3 Hälso- och sjukvårdssekretess 25 kap. 1§

Hälso- och sjukvårdssekretess gäller för uppgifter om individers hälsotillstånd samt andra personliga förhållanden (SFS 2009:400).

Inom mönstringsprocessen och även till viss del i mönstringsunderlaget hanteras denna typ av uppgifter.

2.2.4.4 Sekretess till skydd för enskild i verksamhet som rör totalförsvaret, krigsberedskap, m.m. 38 kap. 1§

Lagen beskriver att sekretess gäller för uppgift om individens personliga förhållanden i ärenden som bland annat angår utredning av totalförsvarspliktiga personliga förhållanden, inskrivning och krigsplacering av totalförsvarspliktiga eller antagning till utbildning vid Försvarsmakten (SFS 2009:400).

Således gäller denna sekretess bland annat för mönstringsunderlaget samt andra delar av mönstringsprocessen och måste således hanteras.

2.3 Mönstringsprocessen

Mönstringsprocessen utgörs till största del av själva mönstringen, men inkluderar även ett antal ytterligare processteg. Följande avsnitt ämnar övergripande beskriva olika aspekter av mönstringsunderlaget och mönstringsdagen.

2.3.1 Mönstringsunderlag

Mönstringsunderlaget utgörs av ett webbaserat frågeformulär som alla svenska 18-åringar är skyldiga att fylla i. Underlagets frågor berör ämnen såsom hälsa, fysik, intressen och skolgång.

De insamlade uppgifterna som lämnas av 18-åringar syftar till att stödja TRM i beslutet att bedöma om en individ har de förutsättningar som krävs för att genomföra en grundutbildning med värnplikt och således om individen ska kallas till mönstring eller inte. Det bör dock noteras att även om en individ bedöms ha de förutsättningar som krävs för att framgångsrikt genomföra en grundutbildning med värnplikt är det inte säkert att denne kommer att kallas till mönstring. Detta kan bland annat bero på vilka kompetenser som Försvarsmakten för tillfället behöver.

Som beskrivet i inledningen av detta avsnitt är alla 18-åringar skyldiga att lämna uppgifter till mönstringsunderlaget. Det finns dock undantag när individer inte behöver lämna sådana uppgifter, exempelvis kan detta bero på att:

- Individen är svensk medborgare, men är folkbokförd utomlands.
- Individen är intagen för vård (psykiatrisk tvångsvård, rättspsykiatrisk vård, sluten ungdomsvård eller särskilt ungdomshem).
- Individen har fått assistansersättning från Försäkringskassan.
- Individen har blivit beviljad en LSS-insats från kommunen.

TRM får varje år underlag från Skatteverket om folkbokföring och andra uppgifter från vårdinrättningar, kommuner och regioner samt Försäkringskassan. Dessa insamlade uppgifter utgör grunden för TRM:s beslut om vilka individer som ska besvara frågorna i mönstringsunderlaget.

2.3.2 Mönstringen

Mönstringen består av ett antal olika moment som utgörs av olika tester, undersökningar och intervjuer. Det första momentet i mönstringen är vanligen inskrivningsprovet. Därefter finns det ingen standardiserad ordning i hur mönstringen genomförs. Mönstringsgruppen delas alltså upp och skickas till olika moment, vilka kortfattat beskrivs i resterande del av detta avsnitt.

Hälsokontroll och bedömning av medicinsk tjänstbarhet spänner över flera moment i mönstringen. Bland annat undersöks hjärtfunktion, EKG, puls och blodtryck innan de mönstrande ska genomföra ett fysiskt arbetstest. I andra moment undersöks synskärpa, färgseende och hörsel. De mönstrande undersöks av en läkare som genomför en allmän hälsokontroll i syfte att bedöma medicinsk och fysisk tjänstbarhet.

Det fysiska arbetstestet genomförs på en ergometercykel där belastningen gradvis ökar tills den mönstrande har uppnått kraven eller tills denne inte längre orkar fortsätta. Vidare utförs ett styrketest som mäter styrka i ben, rygg och skuldror med hjälp av en *Isokai*-maskin.

De psykologiska momenten utgörs av inskrivningsprovets resultat samt en intervju med en psykolog. Resultatet av inskrivningsprovet och intervjun används som underlag av psykologen för att bedöma mönstrandets psykologiska kapacitet och lämplighet för ansvarsfulla befattningar.

Det sista momentet av mönstringen utgörs av ett möte med en inskrivningshandläggare. Handläggaren ger besked om den mönstrande ska genomföra värnplikt eller inte, var denna i så fall ska genomföras och vad individen ska utbildas till.

3 Skyddsvärden

I denna studie har primärt två skyddsvärda tillgångar identifierats i relation till inskrivningsprovet. De skyddsvärda tillgångarna är inskrivningsprovets frågor samt mönstringens resultat.

Inskrivningsprovets frågor omfattas av testsekretess enligt 17 kap. 4§ OSL. Om de även omfattas av försvarssekretess (15 kap. 2§ OSL) är dock tveksamt då det troligtvis inte skulle skada landets försvar, mer än möjligen sekundärt, om provets innehåll blir känt. I propositionen om totalförsvarsdatalagen (Prop. 2019/20:51 s. 78) noteras att ”i Totalförsvarets rekryteringsmyndighets verksamhet kan till exempel uppgifter om totalförsvarspliktigas krigsplacering och befattning omfattas av bestämmelsen” (bestämmelsen avser i sammanhanget försvarssekretess). Formuleringen skulle kunna tolkas som att lagstiftaren anser att försvarssekretess inte kommer ifråga förrän betydligt senare i processerna hos TRM.

Exponeringen av provet och dess innehåll får i dagsläget anses vara relativt låg. Provet utförs på plats i en kontrollerad miljö, med kontrollerad utrustning under övervakning av personal. Alla aktuella föreslagna förändringar för genomförande av provet innebär en ökad exponering av inskrivningsprovet i större eller mindre grad.

Mönstringens resultat, vilket också inkluderar resultat från inskrivningsprovet är skyddsvärt. Resultaten omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess (25 kap. 1§ OSL) då de otvetydigt är ett ”personligt förhållande” och även av sekretess för skydd av enskild i verksamhet som rör totalförsvaret (38 kap. 1§ OSL).

Frågeställningarna i mönstringsunderlaget är inte skyddsvärda i sig. Svar på dessa frågor däremot är skyddsvärda och omfattas av hälso- och sjukvårdssekretess. Konsekvensen för de tekniska systemen är att den delen av systemet som presenterar frågorna för den potentiella rekryten inte behöver några speciella skydd, men svaren som skickas tillbaka behöver ett speciellt högt skydd mot obehörig befattning. Inom ramen för denna studie har vi inte kunnat undersöka vilket skydd som de potentiella rekryternas egna enheter behöver eller vilka data som lämnas kvar i webbläsarens cache efter att formuläret besvarats. Sådana frågor är dock viktiga och bör undersökas i en fördjupad studie.

I de fall mönstringsunderlaget kompletteras med ett förselekteringstest eller med hela i-provet tillkommer problematiken att själva frågorna omfattas av testsekretess. I fallet då hela i-provet genomförs över internet är det viktigt att säkerställa att det är den potentiella rekryten och enbart denne som svarar på frågorna. För att hantera denna problematik har man i princip enbart individens goda vilja och hot om rättsliga åtgärder att förlita sig på. Det går att införa enklare åtgärder som till viss del exempelvis kan blockera utskrifter och förhindra möjlighet att spara sidorna, det är dock svårt att hindra en kunnig och

motiverad individ. Det går inte heller att ha kontroll på om någon annan är närvarande och hjälper till eller om individen exempelvis fotograferar av skärmen. När provet väl är genomfört kommer resultatet att ha precis samma skyddsvärde och behov av tekniska skyddsåtgärder som resten av mönstringsunderlaget.

4 Förutsättningar för ett distansbaserat inskrivningsprov

Målet med att genomföra inskrivningsprovet på annan plats än i TRM:s lokaler är i första hand att effektivisera mönstringsprocessen. Det är därför naturligt att de olika alternativen som presenterats i detta kapitel utvärderas från aspekten effektivitet. Effektivitet är dock inte den enda aspekten som måste beaktas, även aspekter såsom sårbarheter och konsekvenser måste inkluderas. Vidare är det möjligt att alternativens potentiella positiva effekter inte uppvägs av kostnaden att genomföra dem eller att alternativen endast medför en marginell effektivisering av mönstringsprocessen. Det sistnämnda är en reell risk för alla alternativ eftersom mönstringsprocessen redan idag väljer ut ett väldigt litet antal individer relativt den totala kandidatpoolen.

Ännu en aspekt som påverkar utformning och lämplighet för olika alternativ är huruvida individer som ska skriva provet är motiverade att fuska. Enstaka förekomster av fusk eller försök till fusk kommer troligtvis att uppstå oavsett alternativ och förekommer säkerligen även med nuvarande utformning.³ Enstaka fusk påverkar inte validiteten av processen eller urvalet. Däremot kan ett utbrett fusk ha negativ påverkan på validiteten. Det hade därför varit relevant för studien att genomföra en analys av ungdomars motivation till att genomföra värnplikt. Det ska dock påpekas att bara för att en individ har en vilja att genomföra värnplikt så betyder inte detta att denne kommer att fuska för att nå det målet. Det är även svårt att sja om i vilken utsträckning aspekter såsom straffbarhet avskräcker försök till fusk. En analys över motivation till genomförande kan dock ge en indikation på om ett utbrett fusk skulle kunna vara en risk som kan uppstå och som således behöver hanteras i potentiella lösningar. Någon sådan analys har inte ingått i denna studie och författarna har heller inte hittat någon liknande analys som utförts tidigare. Risken för fusk utgör en aspekt vilken inkluderas i analysen av de olika alternativen för genomförande, men vars potentiella omfång inte kunnat fastställas inom denna studie.

Alla alternativ och utformningar som presenteras i denna rapport har fördelar och nackdelar avseende bland annat effektivitet, kostnader samt risker och konsekvenser. Alla alternativ är möjliga att genomföra, men det är möjligt att alla inte är lika lämpliga att genomföra, på grund av hur de påverkar inskrivningsprovets tillförlitlighet och säkerhet. Alternativen utvärderas i första hand utifrån:

---

³ Fusk kan även förekomma i form av att individer presterar sämre med flit i syfte att undgå att bli selekterad för värnplikt. Sådant fusk påverkar inte valet av alternativ för genomförande eftersom det kan uppstå oavsett alternativ och är således inget som tagits hänsyn till i denna studie.

- effektivitet
- kostnad
- risker och konsekvenser.

Avsnitt 1.5 beskriver hur dessa begrepp används inom studien.

4.1 Förselektering eller inskrivningsprov över internet

På samma sätt som insamling av mönstringsunderlaget genomförs över internet idag, är det även tänkbart att ett nytt begåvningsstestande förselekteringstest eller att hela eller delar av inskrivningsprovet genomförs på distans. Begreppet distans avser i detta sammanhang ett digitalt genomförande över publika nätverk, exempelvis internet.

Alternativet kan utformas på olika sätt, där de primära formerna som identifierats är:

1. Skapa ett nytt förselekteringstest för distansgenomförande och genomför inskrivningsprovet under samma förhållanden som idag.
2. Genomför inskrivningsprovet på distans och skapa ett nytt, validerande test för genomförande under mönstring.
3. Genomför hela inskrivningsprovet på distans.

Målet med detta alternativ, oavsett utformning, är att effektivisera mönstringsprocessen genom att försöka selektera fler individer till mönstring som troligtvis skulle klara av processen. Målet är alltså att minska andelen mönstrande som inte klarar av inskrivningsprovet från dagens nivå på cirka 20 % av de mönstrande. Två viktiga sekundära effekter av en sådan minskning är att det besparar individer en tänkbart lång resa och därmed även minskar myndighetens kostnader för resor och eventuella övernattningar.

Syftet med att genomföra ett delprov på plats i utformning 1 och 2 är att säkerställa att urvalsprocessen inte påverkas negativt, exempelvis av fusk, genom att validera det första resultatet. Validering avser i sammanhanget att säkerställa att resultatnivån som genereras av det första testet för en individ är en korrekt skattning av individens förmåga.

De olika utformningarna medför olika aspekter vilka bör beaktas. Oavsett utformning blir det svårt att kontrollera att frågor som ges på distans inte läcker ut. Det blir därför viktigt att frågor alterneras mellan olika test och även mellan olika testtillfällen i syfte att försvåra eventuella försök till fusk. Dessutom ställs höga krav på att de test som genomförs på plats i mönstringslokalerna på ett tillförlitligt sätt ska kunna avfärda eller validera det distansbaserade resultatet. Detta gäller i synnerhet för utformningen som inkluderar ett validerande test.

För utformningen som inte inkluderar ett validerande test försämras möjligheterna för kontroll av negativ påverkan på urvalsprocessen. Provet och dess frågor bedöms då utgöra ett högt skyddsvärde och det blir för denna utformning än viktigare att frågor alterneras mellan olika test och mellan olika testtillfällen. Det bör dock noteras att oavsett utformning är det relevant att alternera frågor. Däremot kan den pågående utvecklingen av inskrivningsprovet till ett adaptivt test potentiellt få positiva effekter för testets skydd. I och med att adaptiva tester selekterar frågor beroende på hur de prövande svarar är det tänkbart att detta även medför att det blir svårare att genomföra vissa typer av fusk, då det exempelvis inte finns ett generellt facit för testet.

Under studiens intervjuer framkom att psykologerna under samtalet med den mönstrande oftast kan detektera om vederbörande har presterat medvetet dåligt på inskrivningsprovet i syfte att slippa bli kallad till värnplikt. I de fall TRM väljer att genomföra inskrivningsprovet på internet blir det svårt att upptäcka om en individ medvetet presterar dåligt eftersom denne då troligtvis inte skulle bli kallad till mönstring och då heller inte genomföra en psykologintervju. Däremot kan psykologintervjuerna möjligtvis upptäcka andra former av fusk för de alternativ där ingen validerande komponent inkluderas i själva inskrivningsprovet. Vidare innebär utformningen utan valideringstest den största effektiviseringen på mönstringsprocessen gällande exempelvis tidsåtgång och lokalbehov jämfört med övriga alternativ som alla innebär att något moment av test under mönstringsdagen fortfarande återstår.

En viktig aspekt att beakta relaterat till förutsättningar för en distansbaserad förselektering är hur interna system och information exponeras mot publika gränssnitt. Beroende på hur den bakomliggande infrastrukturen för ett distansbaserat genomförande hanteras, exempelvis gällande hur resultat samlas in, kan detta medföra risker för interna resurser. I och med att mönstringsunderlaget idag genomförs över internet kan det dock antas att grundläggande processer och infrastruktur för genomförande av test och insamling av resultat redan finns på plats. I och med att det för denna typ av test även behövs ett skydd av själva testet – till skillnad mot frågorna inom resten av mönstringsunderlaget där det enbart är svaren som behöver skyddas – så kan det behövas ett utökat säkerhetsarbete runt själva insamlingsmekanismerna. Detta har dock inte studerats i denna studie.

Det är viktigt att påpeka att majoriteten av alla former av digitaliseringsprojekt innebär en relativt stor initial kostnad för utveckling innan system kan driftsättas och projektet får en reell effekt. Därefter tillkommer även kostnader för vidareutveckling och underhåll, vilket sammantaget innebär att digitaliseringsprojekt ofta blir långt dyrare än vad de initiala kalkylerna visar. Alla utformningar som beskrivs i denna rapport medför ekonomiska kostnader, en del av dessa kan potentiellt bli dyrare än andra då de inkluderar särskilda aspekter eller utvecklingsmoment. Exempelvis kommer de utformningar som

inkluderar utveckling av nya test innehålla ytterligare en kostnadspost. Tillkommande kostnader för utveckling och implementation av infrastruktur samt resultatinsamling blir dock troligtvis inte lika stora som för ett projekt med total nyutveckling eftersom det redan idag finns en grund för dessa aspekter på plats i den infrastruktur som hanterar mönstringsunderlaget.

4.2 Inskrivningsprovet i kontrollerad miljö på annan plats

Detta alternativ innebär att inskrivningsprovet i sin helhet genomförs i lokaler vilka inte tillhör TRM, men som fortfarande kan anses utgöra en kontrollerad miljö. Den kontrollerade miljön bibehålls exempelvis genom att provet skrivs i lokaler vilka tillhör en annan myndighet, såsom hos Försvarsmaktens olika regementen och förband, samtidigt som deras personal eller personal från TRM är närvarande för att övervaka provets genomförande. Ett annat alternativ är att genomföra inskrivningsprovet i skolor, exempelvis under liknande förhållanden som vid nationella prov. De alternativa platser som identifierats i denna studie är:

1. Försvarsmaktens lokaler
2. högskolor och universitet
3. Trafikverkets provlokaler
4. gymnasieskolor.

Den främsta positiva aspekten av detta alternativ är att den kontrollerade miljön bibehålls för provets genomförande samtidigt som individens identitet kontrolleras vid genomförandet av provet, vilket innebär att sekretess avseende provets frågor kan upprätthållas bättre än om provet exponeras över internet. Sannolikheten för att provets innehåll läcker ut minskas således. Den minskade exponeringen och den högre graden av kontroll på genomförandet innebär även att möjligheterna för fusk minskar.

Det finns ett antal aspekter och förutsättningar att ta hänsyn till under genomförandet av inskrivningsprovet på andra platser än i TRM:s egna lokaler. En av de viktigaste av dessa aspekter är möjligheten för den tänkta samarbetspartnern att faktiskt genomföra provet. En utmaning är exempelvis att provet i nuvarande form är digitalt och det är inte säkert att alla tänkbara platser för genomförande har tillgång till ett tillräckligt antal datorer för att genomföra skrivningen av provet. En annan aspekt är huruvida samarbetspartnern har möjlighet att ta emot individerna som ska skriva provet utan att detta påverkar organisationens ordinarie verksamhet. Detta kan exempelvis vara ett problem för verksamheter som tillhör Försvarsmakten. Verksamheten i fråga kommer dock oavsett att behöva anpassas i olika utsträckning, även om denna anpassning endast måste verkställas ett fåtal dagar per år.

Beroende på plats för genomförandet av inskrivningsprovet kommer alternativet troligtvis innebära två resor för individer som ska mönstra, snarare än en resa. Den enda besparingen för individer är att de som inte klarar provet behöver göra en kortare resa än tidigare.

Detta alternativ skapar således ett värde för individer som bor långt ifrån mönstringskontoren i Stockholm eller Malmö och då särskilt för individer som efter skrivande av provet inte kallas till mönstring. Eftersom inskrivningsprovet med detta alternativ separeras från övriga mönstringsmoment blir mönstringsdagen också kortare. Tiden som sparas kan exempelvis användas till att inkludera fler individer under samma mönstringsdag. Samtidigt innebär alternativet med all sannolikhet en högre totalkostnad för genomförandet.

Nedan följer kortare beskrivningar av de olika alternativa provplatserna som introducerades i avsnittets inledning.

4.2.1 Provplats Försvarsmakten

Största fördelen med att genomföra inskrivningsprovet i Försvarsmaktens lokaler är att hela mönstringsprocessen behålls inom försvarsmaktssfären. Att genomföra proven hos Försvarsmakten öppnar även för rekryteringsbefrämjande åtgärder av olika slag. Försvarsmakten är organiserad i 113 enheter på ett 50-tal orter. Långt ifrån alla dessa enheter har dock möjlighet att ta emot kandidater inom värnpliktsverksamhet.

Att förlägga provet vid militära förläggningar blir sannolikt relativt kostsamt då det både behöver byggas upp en infrastruktur på många platser. Försvarsmaktens personal är dock generellt vana vid att hantera sekretess vilket kan anses vara en fördel gentemot de andra provplatsalternativen. Däremot behöver personal troligtvis i någon mån ändå utbildas för att kunna genomföra proven på ett likformigt sätt.

Figur 1. Översikt av Försvarsmaktens organisation.

4.2.2 Provplats högskola och universitet

Högskoleprovet genomförs idag två gånger om året på cirka 120 platser i landet med över 100 000 deltagare per år. De högskolor och universitet som använder provet i sin antagning ansvarar för genomförandet. Universitets- och högskolerådet ansvarar för att ta fram provet, vilket i huvudsak görs med hjälp av Umeå universitet. Den samverkanspotential som finns är att man kan ta tillvara de erfarenheter som provarrangörerna har, men man behöver dock anordna separata provtillfällen för TRMs behov med antingen egen personal eller provorganisation inhyrd från de högskolor och universitet som genomför högskoleprov. De två proven har inte samma målgrupp vilket leder till att de

måste anordnas och genomföras separat. Högskoleprovet genomförs idag i pappersformat, vilket potentiellt innebär ett större initialt utvecklingsarbete för att samordna en digital infrastruktur (främst gällande datorer) eftersom inskrivningsprovet genomförs digitalt.

Vidare behöver personal troligtvis i någon mån utbildas för att kunna genomföra proven på ett likformigt sätt.

4.2.3 Provplats Trafikverket

En organisation som redan idag genomför ett stort antal digitala prov är Trafikverkets enhet för förarprov. Fördelen med att samarbeta med Trafikverket är att det finns en infrastruktur med provplatser där det går att säkerställa prövande individers identitet och genomföra provet under kontrollerade former. Alla Trafikverkets provplatser genomför inte teoriprov, men det finns i dagsläget 29 förarprovskontor kompletterat med 41 provplatser där teoriprov genomförs spritt över landet. Totalt genomfördes under år 2020 drygt 400 000 kunskapsprov⁴, så den ökade mängden prov TRM skulle bidra med är troligen hanterbar. Däremot behöver personal troligtvis i någon mån utbildas för att kunna genomföra proven på ett likformigt sätt.

4.2.4 Provplats gymnasieskolor

Vid alla Sveriges drygt 1300 gymnasieskolor genomförs nationella prov. Dessa genomförs av de enskilda skolorna där respektive rektor har ansvar för att proven beställs. Proven tas dock fram i Skolverkets regi. Det pågår för tillfället ett projekt vid Skolverket som syftar till att i framtiden möjliggöra genomförandet av de nationella proven i en webbaserad form. Alla gymnasieskolor kommer då att ha en infrastruktur och processer på plats som är väl anpassade för att även genomföra inskrivningsprovet på ett adekvat och säkert sätt. Ytterligare en fördel med denna provplats är att de som prövas kan göra detta i en van miljö som inte medför några extra resor. Däremot behöver personal troligtvis i någon mån utbildas för att kunna genomföra proven på ett likformigt sätt.

Hur många som skulle bli uttagna för mönstring, men som inte är aktiva inom gymnasiestudier det är de ska mönstra saknas siffra på, men troligen är de relativt få. Det behövs dock med största sannolikhet införas någon alternativ provplats för de individer som inte är aktiva i en gymnasieutbildning.

Syftet med de nationella proven är att stödja betygsättningen. (3§ 8 kap. Gymnasieförordningen 2010:2039). För att kunna genomföra i-provet under

---

⁴ <https://www.trafikverket.se/om-oss/pressrum/fakta-och-statistik-om-korkortsprov/korkortsstatistik/>

samma premisser som det nationella proven så krävs det sannolikt förändringar i aktuella förordningar och lagar så att även syftet att bemanna totalförsvaret ingår.

4.3 Tekniska aspekter

Båda alternativen och alla utformningar medför ett antal tekniska aspekter. Inskrivningsprovet genomförs idag digitalt. Alternativet till ett digitalt genomförande är ett pappersbaserat genomförande. Genomförande på papper skulle underlätta för det alternativ som beskrivs i avsnitt 4.2 i och med att kraven på utrustning minskar, vilket öppnar upp för att flera platser kan nyttjas. I praktiken medför ett pappersbaserat genomförande dock troligtvis fler nackdelar än fördelar. Detta beror inte minst på den nuvarande utvecklingen av inskrivningsprovet till att bli adaptivt. Även om det skulle kunna vara möjligt att genomföra ett adaptivt test i pappersbaserad form är det sannolikt långt mer komplicerat än ett digitalt genomförande. Detta beror främst på att ett adaptivt test varierar frågor efter hur den prövande svarar. Ett pappersbaserat genomförande innebär dessutom ytterligare steg i hanteringen av insamlade data eftersom dessa måste digitaliseras, något som även medför en större risk för handhavandefel som exempelvis resulterar i felaktiga eller inkompleta resultat.

Med ovanstående som grund utgår alternativen och utformningarna endast från ett digitalt genomförande. De teknikrelaterade aspekter som identifierats inom ramen för denna studie listas nedan. Notera att inkluderade aspekter inte nödvändigtvis är uttömmande.

Genomförandet av inskrivningsprovet måste kunna utföras på olika typer av enheter. Beroende på vilket distansbaserat alternativ kan det exempelvis vara relevant att möjliggöra genomförande på smarta mobiltelefoner. I det specifika fallet krävs exempelvis att webbsidan kan anpassa utseendet efter användarens skärmstorlek.

För alternativ och utformningar beskrivna i avsnitt 4.1 krävs även att inskrivningsprovet kan genomföras i olika webbläsare. Alternativt att det tydligt och på förhand specificeras vilken eller vilka webbläsare som kan nyttjas.

För alternativ som innebär ett genomförande på annan plats är det viktigt att den utrustning, i första hand datorer, som nyttjas är av tillräckligt antal och kvalitet. Detta för att genomförandet inte ska påverkas av utrustningen och för att individens resultat inte ska påverkas av vilken enhet man blir tilldelad.

Vidare kan det vara relevant att begränsa nätverksanslutningsmöjligheterna för utrustningen i fråga under genomförandet, i syfte att förhindra att prövande tar hjälp från internet. Alternativt kan nätverket övervakas i syfte att upptäcka anslutningar mot internet.

Anslutningar mot central infrastruktur för exempelvis resultatinsamling måste vara tillräckligt säkra för att inte påverka vare sig säkerheten för interna resurser

eller tilltron till insamlade resultat. I och med att resultat som är av känslig natur redan idag samlas in från distans, antar författarna att det finnas en existerande och fungerande process för detta och att aspekten således, åtminstone delvis, är uppfylld.

För alla alternativ och utformningar är det viktigt att individer kan identifieras på ett tillförlitligt sätt. I och med att det redan idag finns rutiner för detta både på distans för mönstringsunderlaget och på plats under mönstringsdagen kan dessa rutiner återanvändas under de nya alternativen för genomförande.

Säkerhetsaspekter runt alla alternativ som innehåller någon form av publika nätverk är en av de viktigaste aspekterna man har att hantera så fort någon form av personinformation ingår i hanterandet. Det finns ett stort antal exempel på misstag som fått informationsläckage som följd (se exempelvis SVT 2019). Även om den efterföljande behandlingen av insamlad data inte ingår i den här förstudien så kan det vara på sin plats att kort kommentera även denna. Den insamlade informationen kommer så småningom att förädlas så att den når ett skyddsvärde som påverkar Sveriges försvar och då blir värdefull även för främmande makt. Vid studier av förmodat statsstödda angrepp så kan vi konstatera att den övervägande delen av alla angrepp sker i syfte att stjäla information och mot en motståndare med stora resurser är det oerhört svårt att försvara sig och i princip omöjligt om man inte separerar systemen med hemlig information med någon form av luftgap (Lindahl 2019; Lindahl 2020). Vi kan dessutom konstatera att cybervärldens anonymitet gör att tröskeln för när man är villig att ta risken är relativt låg och många av angreppen som blir kända är av opportunistisk art och relativt enkla (Karlzén 2019). Många av de mer sofistikerade angreppen kommer dock aldrig till publik kännedom, men bara den senaste tiden har åtminstone ett angrepp som måste beskrivas som sofistikerat fått omfattande publicitet, angreppet mot FireEyes övervakningsplattform SolarWinds (se exempelvis Washington Post 2020).

4.4 Fördelar och nackdelar

Följande tabell sammanfattar specifika fördelar och nackdelar för de olika alternativ och utformningar som beskrivits i avsnitt 4.1 och 4.2.

Tabell 1. Sammanfattning av fördelar och nackdelar för olika alternativ och utformningar. Ett x betyder att aspekten är uppfylld och ingen markering innebär att aspekten inte är uppfylld.

	I-provet på Internet			I-provet på alternativ plats			
	Förselekteringstest	Hela i-provet på distans + valideringstest	Hela i-provet på distans	Försvarsmakten	Trafikverket	Universitet & högskola	Gymnasieskola
Antal potentiella provplatser				50	70	120	1300
Fördelar:							
Bättre selektering av vilka som kallas till mönstring	x	x	x	x	x	x	x
Mönstringsdagen effektiviseras något när i-provsdelen förenklas		x					
Mönstringsdagen effektiviseras mycket då hela i-provsdelen bortfaller			x	x	x	x	x
Full kontroll på genomförandet				x	x	x	x
Möjliggör kombination av rekryteringsbefrämjande aktiviteter				x			
Existerande infrastruktur finns	x	x	x		x		x
Delvis infrastruktur för digital provning finns redan alternativt kommer att finnas via andra initiativ	x	x	x		x		x
Välkänd miljö för de som genomgår mönstring	x	x	x				x
Nackdelar:							
Nytt test måste utvecklas	x	x					
Okontrollerad miljö, svårt att stävja fusk	x	x	x				

	I-provet på Internet			I-provet på alternativ plats			
	Förselekteringstest	Hela i-provet på distans + valideringstest	Hela i-provet på distans	Försvarsmakten	Trafikverket	Universitet & högskola	Gymnasieskola
Svårt att hålla testsekretessen	x	x	x				
Stor insats av egen personal				x		x	
Stor del av de som mönstrar måste genomföra två resor				x	x	x	
Oklart hur tänkt samarbetspartner ställer sig till samarbete				x	x	x	x
Kräver sannolikt lagändring							x

5 Fortsatta studier

Denna studie har presenterat ett antal alternativ för genomförande av inskrivningsprovet. I studien har även en initial och överskådlig analys av de olika alternativen genomförts. Nästa steg i detta arbete, i enlighet med vad som tidigare föreslagits i FOI Memo 7197, är en fördjupad analys av olika alternativ och deras respektive förutsättningar.

I den fördjupade analysen är det även relevant att närmare undersöka ett antal aspekter vilka inte kunnat inkluderas i denna studie. Dessa aspekter är bland annat processen för insamling av resultat från mönstringsunderlaget samt hur den bakomliggande infrastrukturen för detta ser ut idag och hur den potentiellt kan se ut med de olika alternativen som presenterats i rapporten. En följd av detta är att det blir möjligt att mer komplett identifiera olika tekniska förutsättningar.

Vidare är det även relevant att djupare studera andra nationers lösningar för distansbaserad testning i en försvarsmaktskontext.

En fördjupad analys bidrar till bättre möjligheter att utvärdera de olika alternativen utifrån identifierade aspekter som effektivitet, kostnad, risker och konsekvenser såväl som andra potentiella aspekter vilka inte identifierats i denna studie.

Referenser

- Försvarsdepartementet. (2019). *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Totalförsvarets rekryteringsmyndighet*. Fö2019/00756/MFU.
- Lindahl (2019). *Omvärldsbevakning statsattribuerade cyberoperationer* (FOI Memo 6963). Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Karlzén (2019). *Cyberoperationers attribution, tillvägagångssätt och sofistikation* (FOI-R--4834--SE) Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- SFS 1994:1809. *Lag om totalförsvarsplikt*.
- SFS 2009:400. *Offentlighets- och sekretesslag*.
- SFS 2018:218. *Lag med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning*.
- SFS 2020:151. *Totalförsvarsdatalag*.
- Statiska centralbyrån (SCB). (2020). *Födda i Sverige*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/fodda-i-sverige/> [2020-10-26].
- SVT (2019). Efter 1177-skandalen: Chefläkaren ser mycket allvarligt på händelsen. *SVT Nyheter*, 19 februari. <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/efter-1177-skandalen-cheflakaren-ser-mycket-allvarligt-pa-handelsen> [2021-03-10].
- Totalförsvarets rekryteringsmyndighet (TRM). (2020a). *15 000 ungdomar kallas till mönstring* [pressmeddelande], 3 april. <https://via.tt.se/pressmeddelande/15-000-ungdomar-kallas-till-monstring?publisherId=3235997&releaseId=3283459> [2020-12-07].
- Totalförsvarets rekryteringsmyndighet (TRM). (2020b). *Mönstringsunderlaget 2020 – Statistik från Rekryteringsmyndigheten över totalförsvarspliktiga ungdomar födda 2002 fördelat på län och kön*. <https://www.rekryteringsmyndigheten.se/globalassets/service-och-etjanster/statistik/monstringsstatistik/monstringsunderlaget-2020.pdf> [2020-12-07].
- Washington Post (2020). Russian hack was 'classic espionage' with stealthy, targeted tactics. *Washington Post Online*, 14 december. https://web.archive.org/web/20201214201505if_/https://www.washingtonpost.com/technology/2020/12/14/russia-hack-us-government/ [2021-03-10].
- Weiss, D. J. och Kingsbury, G. G. (1984). Application of computerized adaptive testing to educational problems. *Journal of Educational Measurement*, 21(4), 361-375.

FOI är en huvudsakligen uppdragsfinansierad myndighet under Försvarsdepartementet. Kärnverksamheten är forskning, metod- och teknikutveckling till nytta för försvar och säkerhet. Organisationen har cirka 1000 anställda varav ungefär 800 är forskare. Detta gör organisationen till Sveriges största forskningsinstitut. FOI ger kunderna tillgång till ledande expertis inom ett stort antal tillämpningsområden såsom säkerhetspolitiska studier och analyser inom försvar och säkerhet, bedömning av olika typer av hot, system för ledning och hantering av kriser, skydd mot och hantering av farliga ämnen, IT-säkerhet och nya sensorers möjligheter.

FOI
Totalförsvarets forskningsinstitut
164 90 Stockholm

Tel: 08-55 50 30 00
Fax: 08-55 50 31 00

www.foi.se